

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 26. De dispensatione in impedimentis matrimonij,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

non effect omittendum: vt nec quando incerta effect confuetudo. ex *Cater. loco cit.*

De impedimento quod censetur apponi matrimonio cum aliquid alicui legatur ea lege, vt vitam ducat castitatem, vel vt cum aliqua tantum certa persona contrahat, relinquemus consulendum Thomam Sanchez lib. 1. De *matrim. disp. 33. & 34.* praesertim cum spectet maxime ad forum caularum, sicut caetera qua coniunctam habent lucri acquisitionem aut amissionem.

CAPVT XXVI.

De dispensatione in impedimentis matrimonij.

SUMMARIUM.

- 193 In impedimentis matrimonij, qua sunt iuris natura, Papa dispensare non potest proprie, sicut potest in iis qua sunt iuris tantum Ecclesiastici.
- 194 Iusta causa requiritur vt valere possit dispensatio ab inferiori data in lege Superioris: & quae sit talis causa.
- 195 Non tantum iusta sed etiam sufficiens esse debet: pro quo diiudicando quadam notantur.
- 196 De causis in Romana curia vsu receptis, qua sunt defectus dotis, extinctio litis, & non habere aliam parem, cum quo contrahatur matrimonium.
- 167 Alia causa quae existimantur iuste.
- 198 Subreptio & obreptio reddunt dispensationem inuolidam: & quod ad vitandam subreptionem exprimenda sunt quae de iure aut styl. curiae Romanae debent exprimi.
- 199 De excusatione in eare.
- 200 Quae in diuersorum impedimentorum dispensatione obinenda oportet exprimere ne sit inrepticia.

THOMAS Sanchez in tractatione eorum quae spectant ad dispensationem in impedimentis matrimonij, ponit totum librum 8. triginta sex disputationibus distinctum. Ad vitandam autem prolixitatem nostro instituto non adeo necessariam, contenti erimus propositione aliquot documentorum in hoc capite, & in duobus sequentibus, explanatione nonnullorum dubiorum de potestate dispensandi quam habent inferiores Papa: atque clausularum solitarum apponi dispensationibus quae in Romana poenitentaria expediuntur.

193.

PRIMUM Igitur DOCUMENTUM EST, Neminem, ne quidem Summum Pontificem, posse dispensare in impedimentis matrimonij, quae sunt iuris naturae. Hoc tangitur in cap. Literas §. Sane, in fine, De restitut. spoliatorum. In cuius confirmationem Ciceronis verba in lib. 3. De repub. Couar. in *Epit. 4. Decret. par. 2. cap. 6. §. nono nu. 3.* adfert, cum commendatione relata Lactantio in lib. 6. De vero Dei cultu ca. 8. Ratio vero in promptu est, quod nulla causa pati possit, vt homo in iure diuino dispense: sed tantum vt interpretetur illud. De qua re sufficienter ad nostrum institutum: hi videntur dictum in praeced. lib. 13. num. 46. & lib. 16. num. 18. & 19. Plentorem autem tractationem de Papali potestate in dispensando qui optauerit, recurrere poterit ad Thomam Sanchez in *curato libro 8. disp. 6. & aliquot sequentibus.*

SECUNDUM DOCUMENTUM EST, solum Summum Pontificem ordinaria potestate posse dispensare valide in omni maiori impedimento matrimonij, quod fuerit iuris tantum Ecclesiastici. Ratio est: quia Summus Pontifex est supra totum ius Ecclesiasticum, tanquam Princeps supra suam legem: neque in hoc Concilium vniuersale potest ei derogare, cum talem potestatem habeat, non ab eodem Concilio: sed à Deo: argumentum cap. tertij De constit. prout loco cit. num. 6. notat Couar. Quo fit vt Papa ipse possit valide dispensare in iis, quae per idem ius constituuntur. Verumtamen si id fiat sine iusta causa: valebit quidem dispensatio (vt sine dubio tenendum habet Sanchez in sequenti disp. 17. num. 24. auctores magno numero citans) tanquam facta in re pèdente ex ipsius

tantum voluntate. Verumtamen tum ipse dando illam, tum alter petendo & accipiendo male concessam peccabit: ille tamquam agens, & hic tamquam cooperans agenti contra rectam rationem; quandoquidem Princeps obligatur circa subditos aequalitatem seruare. Quamquam talis obligatio seculo scandalo, & alterius damno graui, non est sub mortali; vt pote posita in re dependente ex contrarietatis voluntate. Ille vero qui sic concessa dispensatione vitur, peccat; quia sine ratione communem ordinem deserit. Quod peccatum non est mortale censendum, seculo scandalo aut damno graui. Videri potest idem Sanchez in sequenti disput. 18. latius de hoc differens.

TERTIUM DOCUMENTUM EST: Dispensationem quamcumque inferiorem in lege Superioris irritam esse, si iusta causa desit. Ratio est, quod praesumi non possit, à Superiore concedi potestatem rationi dissonam, qualis est dispensandi in suis bonis, in suaque voluntate sine iusta causa: quod esset idem ac inferiorem constituere dominum suae voluntatis: vt de ea, perinde ac de propria possit ad libitum disponere. Quod cum absurdum sit, fatendum est dispensationem ab inferiore in lege superioris datam sine causa, esse irritam ex defectu potestatis, perinde ac irrita est dispensatio ab oeconomio facta contra domini voluntatem. Et tunc non valet dispensatio in voto: aut in alia referuanda de iure diuino facta à Papa. Nec item valet facta ab Episcopo in ieiunio & aliis quae sunt de iure communi Ecclesiastico: nec facta ab inferiori cui data est potestas dispensandi in lege superioris, si iusta causa desit. Sanchez. *disp. 17. quest. 1. videri potest.*

QUARTUM DOCUMENTUM EST: Iusta causam in impedimentis matrimonij dispensandi, cum persona quidem publica, esse commune bonum: vt firmitatem pacis, & huiusmodi aliud. Cum persona priuata vero, ex Nauar. in *Enchir. cap. 22. num. 87.* est primo defectus dotis competentis, seu sufficientis ad nubendum aequali. Secundo, extinctio magna litis. Tertio, quod maior pars sibi parium suae ciuitatis, vel loci insignis, quem inhabitat, sint ei consanguinei vel affines intra quartum gradum: vel si est alius locus minor, ipsa non habeat sufficientem dotem ab nubendum pari extra illum. Quas solas tres causas pro iustis ad dispensandum etiam in quarto gradu, Romanam curiam habere ait ibidem Nauarrus. Eas tractans Sanchez in *disput. 19. eis subiicit alias solitas assignari.*

Notandum est autem primo, causam de qua hic agitur sufficientem esse debere: quia reputabitur alioqui pro non iusta. Quae vero censenda sit sufficiens, relinquatur prudentis iudicio, ex inspectione circumstantiarum quales, congruenter cap. *Requiritis. & aliquot sequentibus i. qu. 7.* constituuntur tempus, persona, intuitus pietatis, vtilitas, necessitas, & rei euentus.

Notandum est secundo, censeri posse dispensationem validam, cum ea dans existimat bona fide se causam sufficientem habere, etiam si reuera non habeat. Nam rationabiliter praesumitur de Principe, quod velitarum habere bona fide gestam à suo commissario cum in nullius credit notabilem iniuriam aut scandalum.

Notandum est tertio, quo gradus prior est, eo vrgentiore causam exigi ad dispensandam: quia ratio dicitur impedimentum esse maius. Item eadem de causa, vrgentiorum in gradu consanguinitatis, quam affinitatis in eodem gradu. Itemque in recta linea quam in transversa, & demum in impedimento cognationis spiritualis quam carnalis: quoniam illa, sicut à venerabiliore principio oritur, sic est maiore veneratione digna. Ita habet alius citatis Sanchez num. 7.

Notandum est quarto, quando causae aliquae non sufficiunt singulae, per multas aggregatas in vicem adiuarunt: quia quae non profunt singula, mutant collecta. Id quod idem in sequenti num. 34. habet.

Notandum est quinto, quidquid sit de foro externo, in foro interno quando non constat vtrum Superior aut commissarius ipsius dispensauerit in matrimonio cum sufficienti causa praesumi posse pro eo, dum defectus ignoratur à subdito: cuius non est discutere facta Superioris sui. Hoc habet Sanchez *disput. 17. num. 15.* Addens in 17. pari ratione credendum esse dicenti se habere potestatem dispensandi:

immo

immo & cuiusque viro timorato ac Confessario dicenti esse sibi delegatam potestatem ad abolendum vel dispensandum, vel ad aliud id genus, fides adhiberi potest, *vt idem tr. dicit num. 22.* cum de contrario non habetur moralis certitudo.

196. Notandum est sexto, ex tribus causis dispensandi ante propositis: primam, *quæ est defectus dotis*, tunc censendam iustam causam dispensandi, cum in defectu ipso inuenitur ratio pietatis. Namque causa iusta dispensandi cum persona priuata, debet redundare in eiusdem maius bonum spirituale, prout contingit quando mulier est, aut futura est pauper: & nisi cum ea dispensetur in nupta manebit cum animæ suæ periculo. Vnde pendet solutio difficultatum, quas Sanchez tractat *disput. 19. num. 7. & aliquot sequentibus*. Ad secundam autem causam *quæ est extinctio litris*, rededi cuitationem scandalorum, inimicitarumq; inter consanguineos, & remedium ad obuiandum alicui magno crimini, alioqui perpetrando. Ad tertiam denique causam verificandam ac sufficientem censendam, requiritur tantum vt intra oppidum proprium sceminæ, non inueniatur æqualis cui nubat, prout responsum esse Archiepiscopo Mediolanensi à Congregatione Cardinalium 18. Nouembris anno 1570. habet Sanchez num. 13. eiusdem verba referens. Et ratio esse potest: quia durum est eam cogere, vt extra illud nubat, destituenda parentum & aliorum consanguineorum confortio, & exponenda vitæ solitaria, ac forte acerba. Similique de causa non videtur adstringenda ad nubendum alicui vetulo aut durioris intolerabilioris ingenij, prout idem consequenter docet num. 15.

197. Notandum est postremo alias causas dispensationis tribus illis additis fuisse, *vt idem num. 30. & sequentibus refertur*: tum diuitiarum conseruationem in eadem cognatione; tum illustri familia item conseruationem in eodem sanguine: quæ vtraque causa non parum confert ad bonum publicum: tum eius à quo, aut cui dispensatio petitur excellentia meritorum in Ecclesiam: argumento cap. Tali coniugio, 1. quæ sit, 7. cum dicitur: Nisi forte eos maxima Ecclesiæ vtilitas vel necessitas postulet, vel euidentis meritorum prærogatiua commendet. Tum demum pecuniaria elemosyna largior, in vltus publicos à Pontifice dispensante imposta ei, qui dispensationem petit sine alicuius causæ allegatione. Vlti enim Curie Romanæ talis causa admittitur vt sufficiens, ad dispensandum in gradibus non adeo propinquis: sicut & dandi indulgentias contribuentibus in belli subsidium aduersus infideles, aut ad alios sumptus publicos. Ita Sanchez *in fine eiusdem disput. 19.*

198. QUINTVM DOCUMENTVM EST: vt valida sit dispensatio, etiam illa que iusta de causa petitur & datur, curandum esse ne obreptitia sit vel subreptitia. Nam iuxta cap. Super literis, De re scriptis: quando taceatur aliquid in libello supplici, quod si apponeretur faceret vt Princeps non dispenseret, vel vt non facile, sed cum magna difficultate dispelaret, nulla est dispensatio: & vocatur obreptitia. Similiter quando aliquid falsi dicitur vt impetretur dispensatio, ea nulla est: & vocatur subreptitia. Sic ergo ille qui confectus impedimenti contraxit matrimonium, si ad facilius impetrandam dispensationem id taceat in libello supplici, nulla est dispensatio ex Couar. *in Epitome par. 2. cap. 2. §. 10. num. 14.* per cap. Postulasti De re scriptis, & cap. finale De filiis presbyt. Id quod subtilissime tractat Sanchez *disput. 21.*

Ex his autem quæ tractat à num. 13. notandum est primo, dispensationem reddi subreptitiam, adeoque inualidam, taciturnitate eorum quæ iura specialiter exprimi iubent: aut quæ ex stylo Curie Romanæ exprimenda sunt; neque ea esse omiffa ignoranter, inualiditatem excusare: etiam si excuset à culpa. Ratio est, quod taciturnitas huiusmodi obstat quominus ad sit sufficiens dispensantis intentio, qua velit actum derogare iuri matrimonio impedimentum adferenti: quem defectum ignorantia patens non supplet. Sic ergo quia in Concilio Trident. sess. 24. cap. 5. De reform. matrim. statuitur, vt qui in gradibus prohibitis scicenter matrimonium contraxerit (& multo magis qui contractum consummarit) aut qui ignoranter quidem contraxerit, sed in contradito solemnitates requisitas neglexerit, separari debere, & carere spe dispensationis: si petens dispensationem non ex-

primat matrimonium à scientibus contractum esse, ac etiam (si res ita habeat) consummatum: aut ab ignorante quidem, sed neglectas esse solemnitates, illa non valebit; & sic de similibus de quibus in sequenti documento

Notandum est secundo, Quando in dubio, neque ex iure neque ex stylo Romanæ curiæ dignosci potest, an qualitas aliqua talis sit, quæ expressa in petitione dispensationis, Superior hanc non concederet, id prudentis arbitrio relinquit diiudicandum attento Romanæ curiæ stylo, & Superioris consuetudine in casibus similibus. Ita docentes plures authores Sanchez num. 19. refert. Quod si adhibita sufficienti diligentia nihil certi cognosci possit, idem docet alius citatis in sequenti num. 20. & 25. præsumi posse dispensationem esse validam. Quia in re dubia iudicandum est in fauorem valoris actus; vt magis valeat, quam pereat, ex cap. Abbate, De verborum signific.

199. Notandum est tertio, Taciturnitatem veritatis notoriæ, seu quam dispensans scitur probe nosse, non facere dispensationem inualidam, prout idem habet num. 27. quia tunc ea non inducit subreptionem cum non inducat ignorantiam quæ tollat intentionem dispensandi, ex qua valor dispensationis plane pendet. Hæcque fere fundamenta sunt reliquorum quæ idem author in eadem *disput. 21.* persequitur apud ipsum videnda.

200. SEXTVM DOCUMENTVM EST: Multa esse quæ in petitione dispensationis in impedimentis matrimonij dirimentibus (*De eis Sanchez de matr. lib. 8. disput. 24.*) exprimenda sunt ad vitandam subreptionem. Primo enim si plura sint impedimenta, narranda sunt omnia. Nam cum omnia obitent matrimonio, omnium impetranda est dispensatio. Vnde intelligitur illud quod Sanchez num. 4. & *aliquot sequentibus tractat*: si duo sint duplici titulo coniuncti in eodem vel diuerso gradu, vtriusque coniunctionis mentionem esse necessariam ad euadendam subreptionem, cum vnaquæque ea coniunctio, suum impedimentum adferat. Præterea explicandum est quoto gradu consanguinitatis, affinitatis, aut publicæ honestatis coniuncti sint impedimentum habentes qui volunt contrahere: quia quo gradu prior seu vicinior stipiti fuerit, eo difficilior est dispensatio, vt gentioremque causam dispensatio requirit. Ob quam rationem oportet quoque exprimere lineam rectam, si talis gradus in ea sit: quia tunc difficilior dispensatur quam si esset intransuersa.

Oportet ob eandem item rationem in cognatione spiritali exprimere, quod ea sit spiritalis filiatio: quia difficilior dispensatur in ea quam in spiritali compaternitate, vt etiam Sanchez notat in numero 14. & 15. Talis autem difficultatis ratio est, maior indecentia coniugij inter taliter coniunctos quam inter alios. Cuiusmodi indecentia, quia non videtur provenire notabilis ex inæqualitate (v. g. quod vnus coniugendorum distet à stipite 4. gradu, & alter solummodo secundo) ideo non iudicatur illius taciturnitas inducere subreptionem. Pro quo Sanchez num. 25. adfert quemdam motum proprium Pij Quinti editum anno Domini 1566. die 26. Augusti incipientem Sanctissimus: vbi decidit non esse necessarium gradus propinquioris mentionem facere, sed sufficere remotioris. Excipe iuxta eundem proprium motum, nisi is gradus propinquior, sit primus: quod idem Sanchez notat num. 31. vel scemina sit stipiti proximior, vt idem author obseruat in præcedenti num. 12. Vide illum in eodem num. 12. & sequenti 13.

Adhæc si impedimentum publicæ honestatis, seu sponsaliorum, simul inueniatur cum impedimento affinitatis carnalis, si affinitas ea proveniat ex matrimoniali copula (cui matrimonium præsupponat sponsalia) impedimento eiusdem affinitatis expresso, censetur sufficienter expressum sponsaliorum impedimentum. Non item si affinitas proveniat ex fornicaria copula: quam constat non supponere sponsalia; ac proinde nec impedimentum affinitatis ex illa nascentis, includere tacite sponsaliorum impedimentum: ideoque vtrumque exprimendum esse in petitione dispensationis. Tam autem ex hoc documento quam ex præcedentibus multa Sanchez deducit in memorata *disput. 24.* apud eum videnda.

Simulque in sequenti *disput. 25.* quod consanguinitate

aut affinitate in gradu prohibito coniuncti, volentes contrahere, coierint debeant exprimere suum illum incestum: itemque si copula incestuosa habita sit spe facilius impetrandi dispensationem, eum quoque animum esse aperendum. Ac demum si matrimonium sit ab eis contractum, id etiam narrandum sit: & addendum (si res ita habeat) cum spe facilius impetranda dispensationis contractu. (Sic. Adde narrandum quoque esse. num à scientibus impedimentum (etiam si prædicta spes non intercesserit) contractum sit matrimonium: sique ab ignorantibus quidem, sed omisis solemnitatibus debitis. Nam Concilium Trident. sess. 24. cap. 5. De refor. matrim. statuit tales separandos sine spe dispensationis. Vnde licet per id non liceat potestas Papæ: cum tamen difficiliorem reddit in dispensando: quod sufficit vt ex taciturnitate censeatur surrepto sequi.

Videndum est adhuc apud eundem, disput. 26. quod dispensatio impetrari possit absque mandato eius cui impetratur: etiam si illi non prosit donec ea ab ipso acceptetur, vel ab alio habente ipsius speciale mandatum: & completæ sunt conditiones quas Apostolica literæ exegerunt: Sic enim cum per eas, negotij examen committitur Episcopo qui iudicet an preces veritate nitantur, non licet vt dispensatio ante ipsius sententiam.

CAPVT XXVII.

De potestate dispensandi in impedimentis matrimonij quam habent inferiores

Papa.

SUMMARIVM.

- 201. Quam potestatem Episcopus habeat dispensandi in impedimentis matrimonij.
- 202. Episcopus vrgente necessitate dispensare potest in maioribus matrimonij impedimentis iuris Ecclesiastici concurrentibus aliquot et circumstantiis, & quibus.
- 203. Quod cum isdem circumstantiis requiratur bona fides.
- 204. In casu necessitatis potest Episcopus etiam cum eo, qui cum diues sit, potest Romam mittere: cumque eo qui plura habet impedimenta.
- 205. Potest perinde dispensare ante contractum matrimonium, ac post contractum.
- 206. Dispensatio Episcopi in memoratis impedimentis non valet pro foro externo: nec etiã pro interno, quanvis ad id potest Nuntius Apostolicus, aut alius, cui potestatem ad dispensandum sufficientem Papa omnisit.
- 207. Potest Episcopus de lege suam potestatem dispensandi in iudicio in impedimentis.
- 208. Potestas delegata dispensandi in impedimentis matrimonij, quatenus subdelegata potest, & quat non reuocari.
- 209. Potestas eadem triplex est: personalis, realis, & mixta: quarum prima & tertio cessat de latere morte, aut amotione ab officio, & secundum a transitu ad successorem.
- 210. Quando cessat delegatio morte delegantis aut ratione habitæ modi delegandi.
- 211. Ad valetorem potestatis delegatæ scriptum necessarium non est.
- 212. Pro quo tempore verificari debeat causa dispensationis, vt hæc per delegatum data v. l. ut.
- 213. Non est in capax dispensationis, qui renunciat gratia sibi concessa ad illam obtinendam: & quatenus potest reuocari concessa dispensatio.

201. EPISCOPVS quemadmodum ex Palu. & De Antonino Nauar. habet in Enchir. cap. 22. num. 85. potest dispensare in matrimonio prohibito à se, aut à suo inferiore. Itemque in omnibus illis impedimentis quæ impediunt quidem, sed non dirimunt matrimonium, exceptis votis castitatis & religionis: in quibus ipsa etiam Apostolica Sedes cum difficultate, nec nisi iusta de causa, dispensat: vt idem monet ibidem. Ratio vero quam adfert est: quod licet stricto iure communi inferior nequeat legem Superioris sui tollere aut mo-

derare, ex ca. Inferior distinct. 21. & ex Clemen. Ne Romani, De elect. ideoque Episcopus in impedimentis propositis, quæ lex vniuersalis Ecclesiæ inuicit, dispensare non possit de rigore iuris: consuetudo tamen contrarium obtinuerit: immo quod amplius est, obtinuerit vt non modo à Papa, sed nec ab Episcopo, in nonnullis talibus impedimentis dispensatio petatur: quod ex eod. Nauar. antea nu. 192. iam annotauimus.

Aduerte autem in casu vrgentis necessitatis, quando magnum incontinentiæ periculum vrget, nec cõsuli potest Papa ratione paupertatis, aut quia graue periculum est in mora, posse Episcopum etiam in voto castitatis dispensare ad contrahendum licite matrimonium prout cum Angelo Sylicet. Nauar. & aliquot aliis asserit Sanchez 2. disput. 40. num. 7. Et ratio reddi potest, quod non sit mens Papæ per reservationes à se factas, obitare, quominus Ordinarij suorum necessitatibus spiritalibus, iusta ac rationabili causa vrgente, subueniant. Difficultas autem quæ moueri potest, An dispensatio in voto castitatis aut religionis aut non nubendi extinguatur primo matrimonio inito: apud eundem lib. 8. disput. 31. videri potest bene tractata. Partem autem negantem censet tenendam, nisi obset limitatio facta ad ipsum primum matrimonium, intentione dispensantis.

De eiusdem vero Episcopi potestate dispensandi in impedimentis dirimentibus, quid videatur tenendum explanatione aliquot dubiorum consequenter tradendum est: vbi illud præmonuerimus, quod late tractat Sanchez lib. 8. disput. 5. Quoties canon aliquis permittit in ipso dispensari, vel impersonaliter de dispensatione loquitur dicendo: Nisi in eo dispensetur; ne que explicat à quo sit dispensandum: tunc censendam facultatem dispensandi circa illum, concessam esse Episcopo. Nam talia verba quæ non intelliguntur de Papa, qui non eget tali facultate, habens alias sufficientem potestatem, intelligenda sunt de Episcopo: cum nullus sit, de quo potest intelligi debeant. Quibus conditionibus id ipsum limitari debeat, & quæ inde deducantur idem tractat ibidem apud quem vide si lubet: nisi sufficienti tibi traditam præced. lib. 13. c. 19. sect. 2.

PRIMUM AUTEM DVBIUM EST: An Episcopus possit vrgente necessitate dispensare in maioribus matrimonij impedimentis iuris Ecclesiastici. De quo duas sententias cum suis authoribus refert Sanchez lib. 2. disput. 40. q. 1. vnam simpliciter negantiã quia eiusmodi impedimenta omnia sunt statuta decreto Papæ vel Cõcilij generalis: in quod lege tãquã Superiori non potest Episcopus dispensare: vt potest inferior. Alterã vero affirmantiã Episcopi posse in huiusmodi impedimentis dispensare in casu vrgentis necessitatis: adeoque concurrentibus his circumstantiis: quod matrimonium sit publicum & impedimentum occultum, seu quod nec cõstat esse, nec facile constare potest publice, nam periculum non sit, quod in foro externo cõtetur, scandalumque sit in separatione: nec ad Papam aditus pateat inopia aut alia iusta causa impediente. Ratio autem est, quia quidquid potest Papa in vniuerso orbis (si excipias ea quæ à vniuersæ Ecclesiæ statu pertinent vt res fidei definire) potest Episcopus in situ diocesis: nisi Papa aliquid specialiter sibi reseruet: Episcopus enim pastor est ordinarius in sua diocesi, sicut Papa in toto orbis, licet ille huic subiectus sit, sicut est Episcopo Parocho: qui nihilominus non impeditur, quominus ab omnibus peccatis suos Parochianos absolueret possit; exceptis iis quæ Episcopus ipse aut Papa sibi reseruauerit. Ad hæc, verosimile non est, Papam concurrentibus prædictis conditionibus velle sibi reseruare eam de qua agimus dispensationem: tum quia talis reseruatio esset contra charitatẽ & suauem Ecclesiæ gubernationem in casu tante necessitatis, quanta est eorum qui habentes impedimentum nequeunt Papam ipsum consulere: nec possunt absque graui scandalo separari, habentes prolem quæ parentibus destituta cõmode educari non potest, aut vnus tantam coniugum nouit impedimentum; quod probare vel sine graui famæ iactura detegere non potest; vel quamuis vterque eorum sciat: illud tamen probare nequeat: ideoque non permittuntur alia matrimonia contrahere, & sic magno incontinentiæ periculo exponuntur.

SECUNDVM DVBIVM EST: An præter iam dictas circumstantias requiratur bona fides in contrahentibus, vt Episcopus possit cum illis dispensare.